

quia hæc revera habet rationem censuræ : in altero non incurrit ob rationem contrariam. Exemplum autem ex jure non est ad rem ; quia ibi agitur de suspensione lata a jure ipso per edictum generale, quod quidem respicit crimina futura.

127. Q. 5. Quisnam absolvere potest a suspensione?

R. Sacerdos suspensus potest absolvvi a simplici Confessario a peccatis antequam solvatur a censura per superiorem ; ratio est quia effectus suspensionis non est privare receptione Sacramentorum. Sed requiritur, ut sit dispositus ad curandam liberationem suspensionis, et quod interea abstineat ab exercendo illo, a quo est suspensus.

Si suspensio rationem habeat censuræ, tollitur ut excommunicationis, scilicet per solam absolutionem et quidem ab omnibus confessariis, si non sit reservata ; a superiore vero si ea reservata, vel lata ab homine. Quod si lata sit ad certum tempus vel sub conditione, cessat per se, tempore illo transacto, vel statuta conditione impleta. Si autem sit imposita in perpetuum propter præteritam culpam, tollitur ut mera poena per solam Prælati dispensationem, vel ejus delegati ; ratio est quod tunc non est vera censura.

Si suspensio occulta sit, tollitur per absolutionem illa generali forma (quæ adhibetur in Sacramento penitentie) : *Ab-solvo te ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, etc.* Si sit publica, in foro interno eadem iterum adhibetur forma ; in foro vero externo adhibenda est forma Ritualis, et fieri debet ab ipso superiore vel ab ejus delegato tantummodo.

§ II. — De suspensionibus in particulari.

Suspensiones præcipuae latæ sententiæ, Papæ reservatæ.

I. *Contra Episcopos*, qui suspensionem incurront : — 1° ordinantes non subditum absque licentia sui Episcopi (*Trid. sess. 23, c. viii de Reform.*); — 2° ordinantes Religiosos non professos (*S. Pius V, Constit. Romanus Pontifex*) : item Monachum sine licentia (*Decr. part. I, dist. 55, can. 2*); — 3° conferentes tonsuram conjugato, aut infanti, illitterato (*Sexti lib. I, tit. ix, c. iv*); — 4° conferentes Ordines extra Diocesim sine licentia Episcopi loci, licet ordinatus sit subditus ; —

5° conferentes Ordines sacros ante ætatem præscriptam (*Decretal. lib. I, tit. XI, cap. xiv*) ; — 6° conferentes Ordines simoniace (*Extravag. l. V, de simonia, cap. ii*) ; — 7° submittentes laicis bona et jura Ecclesiæ sine consensu Capituli et licentia R. Sedis (*Sexti l. III, tit. IX, c. ii*) ; — 8° alienantes bona Ecclesiæ (*Extravag. Ambitiosæ*) ; — 9° ingredientes in monasteria Monialium sine necessitate.

II. *Contra Regulares*. Hi incurront suspensionem : — 1° non defruentes habitum regula determinatum ; — 2° recipientes alumnos ad professionem ante annum probationis (*Sexti l. III, tit. XIV, c. ii*) ; — 3° apostatae suscipientes Ordines sacros in apostasia (*Decret. l. V, tit. IX, c. vi*) ; — 4° Suscipientes ordines sacros ante professionem (*S. Pius V, Constit. Romanus Pontifex*) ; — 5° introducentes mulieres in claustra Monialium (*S. Pius V*) ; 6° introducentes mulieres in sua monasteria (*ibid.*).

III. *Contra Clericos* : incurront suspensionem : — 1° suscipientes duos Ordines maiores eodem die, vel duobus diebus continuis (*Decret. l. I, tit. XI, c. xiii et xv*) ; — 2° suscipientes Ordines furtive, id est sine prævio examine et sine admissione ab Episcopo facta ; — 3° recipientes Ordinem sacrum post matrimonium initum, etiam non consummatum (*Joann. XXII, tit. VI*) ; — 4° suscipientes Ordines sacros simoniace ; — 5° celebrantes Missam sine Communione (*Can. nullus de consec. dist. 4*).

Suspensiones, præcipuae latæ sententiæ, Episcopis reservatæ.

Sequentes præcipui casus exhibentur : — 1° susceptio Ordinis per saltum, vel non servatis interstitiis, ut habet *Tridentinum Concilium*, sess. 23, cap. xiv, *de Reform.* ; — 2° susceptio Ordinis ab Episcopo alieno sine dimissoria proprii Episcopi ; vel a proprio Episcopo extra Diocesim, sine Ordinarii licentia (*Trid. sess. 23, c. vi, de R.*) ; — 3° susceptio Ordinis sine titulo clericali, vel cum titulo facto sine dispensatione ; — 4° benedictio nuptialis a quocumque sacerdote, sine licentia Parochi sponsorum (*Trid., sess. 24, c. i, de Ref.*) ; — 5° interruptio totalis Missæ sine gravi causa ; — 6° Ordinatio, Sede vacante, cum dimissoria accepta a Vicario capitulari ante annum elapsum (*Trid. sess. 7, c. x, de R.*) ; — 7° adde omnes suspensiones papales occultas ; imo publicas, si recursus ad Pontificem est moraliter impossibilis.

Art. III. — De interdicto¹.

§ I. — De interdicto in genere.

128. Q. 1. Quid est Interdictum?

R. Interdictum est *censura*, qua prohibetur usus divinorum Officiorum, aliquorum Sacramentorum, et sepulturæ Ecclesiasticæ : illud possunt ferre omnes, qui possunt excommunicare. Ad interdicendum locum vel communitatem requiritur peccatum atrox commissum a capite, vel a principibus. Sed si sit ad breve tempus, et in ordine ad unum vel aliud usum, sufficit veniale.

Interdictum aliud est *locale*, quod immediate afficit locum; aliud *personale*, quod immediate afficit personas; aliud *mixtum*, quod immediate afficit et personam et locum. Utrumque subdividitur in *generale*, quod locum generalem, v. g. totam regionem, communitatem vel regnum complectitur; et in *particulare*, quod complectitur locum peculiarem, v. g. datum Oratorium vel personas in dato loco degentes.

129. Interdicto populo, non intelliguntur interdicti qui non sunt pars populi, ut Clerici, studiosi, peregrini. Item interdicto Clero, non interdicuntur laici neque Religiosi, imo neque alii Clerici, qui ibi nullum habent officium, ita ut cum Clero unum corpus constituant. Quando interdictum est generale-locale, interdicta civitate, interdicuntur etiam suburbia et Ecclesiæ exemptæ Regularium : et omnes illud tenentur servare, etiam Episcopus, qui tulerit, uno excepto Pontifice. Licet tamen in hoc casu iis, qui interdicto causam non dederunt, alio ire, ut divinis Officiis assistant. Si vero interdictum est generale-personale, excipiuntur : 1. Episcopi, qui eximuntur etiam a suspensione generali; 2. innocentes, si alibi domicilium collocant; 3. exteri; 4. infantes et amentes dolí incapaces, qui tamen adhuc privantur sepultura Ecclesiastica².

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VII, nn. 328, etc.; et *Homo Apost.*, tract. XIX, nn. 68, etc.

² C. x, xvii, de sent. exc., in 6. Quando Ecclesia est interdicta, Ca-

130. Q. 2. Quinam sunt effectus interdicti?

R. Sunt sequentes tum ex jure¹, tum ex communi Doctrinum :

1. Prohibitio divinorum Officiorum, eorum nempe, quæ solemniter a Clericis exercentur in loco designato, excepta concione. Idque singulis diebus, præter dies Nativitatis Domini, Paschæ, Pentecostes, Assumptionis et Conceptionis B. V., die et per octavam Corporis Christi², in quibus permittuntur divina Officia solemniter celebrari, admissis etiam personis interdictis (quæ quidem tenentur iis festis Missam audire) : modo qui causam interdicto dederunt, ad altare non accedant, neque ad offertorium, neque ad communionem. Diximus quæ solemniter a Clericis exercentur; nam licet religiosis et Clericis (si ipsi interdicti non sint) in interdicto generali Officia celebrare, sed sine campanarum sonitu et clausis Ecclesiæ januis.

2. Prohibitio administrandi Sacraenta. Excepto Baptismo (qui potest dari etiam solemniter, sed non a specialiter interdicto); item Confirmatione et Pœnitentia (non tamen in eorum gratia, qui causam vel favorem interdicto dederunt, vel qui specialiter interdicti sunt, nisi præsent satisfactionem, aut juratoriam cautionem). Item permittitur Eucharistia morituris atque Extrema Unctio. Et probabilius etiam Matrimonium, cum in jure habeatur illud posse contrahi quovis tempore; solemnis tamen benedictio tunc sponsis dari nequit³.

nonici non assistentes non ideo amittunt distributiones, si non dederint causam interdicto. Idem est quando Ecclesia est polluta; non privantur distributionibus qui pollutioni causam non dederunt. Secus tamen est in cessatione divinorum Officiorum; tunc enim etiam non dantes causam privantur distributionibus ex c. *Si canonici. V. Scituri, de Offic. de Ordin.*, in 6. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, n. 150.

¹ C. *Alma Mater*, xxiv, de sent. exc., in 6. — V. Ferraris, *Biblioth.*, etc., v^o Interdictum.

² Cap. II, de interd. In ecclesiis tamen specialiter interdictis, in quibus Eucharistia servatur, fas est tantum semel in hebdomada Sacrum facere ad renovandam Eucharistiam. — Si solum interdicatur altare, prohibentur functiones tantum in altari, non in Ecclesia.

³ Ex c. *Alma Mater* xxiv, de sent. exc. comm. in 6. — Notat autem L. Ferraris : « Casu magnæ necessitatis et penuria Sacerdotum etiam Sacra-

3. Prohibitio Ecclesiasticae sepulturæ, cum hoc discrimine Clericos inter et laicos, quod isti sepeliendi sint in loco non sacro, etiamsi agatur de infantibus, et si sepulti fuerint, exhumari debeant: illi vero, si non sint nominatim interdicti, possint sepeliri in Ecclesia etiam cum Missa, sed sine pompa. Si vero Ecclesia illa sit nominatim interdicta, adhuc poterunt in ea sepeliri; sed sine Missa (*N.*).

131. Q. 3. Quid dicendum de iis, qui interdictum violaverint?

R. Cum distinctione: vel Clerici sunt, vel laici violatores interdicti.

Si Clerici, peccant graviter, quando agatur de re gravi, et interdictum directe Clericos afficiat; et ubi Ordinem exercant, incurront etiam in irregularitatem¹. Si vero ipsi interdicti non sint, sed violent interdictum locale, privantur jure sepulturæ, quod alioquin haberent²; et voce activa et passiva electionis³. Si autem laicos interdictos admittant ad divina Officia, interdicuntur ipso facto ab ingressu Ecclesiæ⁴. Tandem si quem sepeliant in loco interdicto, ipso facto excommunicantur⁵.

Si laici sint violatores interdicti, peccant mortaliter: 1. si interdictum sit personale, cum ipso quoque directe afficiat; 2. si compellant Clericos ad divina Officia celebranda, maxime ratione injuria: imo incurront excommunicationem Papæ reservatam⁶; 3. si Sacramentum, vel quid allud in tali loco administrari prohibutum, ipsi recipiant; cooperarent enim ad id, quod sub gravi Clerici prohibentur agere. Si tamen in loco interdicto ipsi non personaliter interdicti simpliciter divinis Officiis intersint, probabilius solum venialiter peccant, ut docet Layman; nam cum tunc interdictum directe

tum Ordinis Clericis specialiter non interdictis conferri potest, ut cum multis colligunt Pirhing, Innocentius et Abbas ex c. *Non est de sponsalibus*, in 6. »

¹ C. II, *de sent exc.*, in 6. — ² C. XX, *de pœn. et rem.*

³ C. I, *de postulat. prælator.*

⁴ C. VIII, *de priv.*, in 6. — ⁵ Clement I, *de sepult.*

⁶ Loco cit., *de sepult.*

et principaliter ipso non respiciat, non videtur eos obligare sub gravi.

132. Quid de iis, qui tantum interdicti sunt ab Ecclesiæ ingressu?

R. Isti nequeunt Ecclesiam ingredi, ut Missæ aliasve divinis Officiis intersint, ideo enim interdicti sunt: item neque possunt in eadem Ecclesia vel ejus cœmeterio sepeliri. Missam autem adhuc audire possunt in Oratoriis privatis, quia hæc Oratoria proprie Ecclesiæ nomine non veniunt: imo juxta plures possunt ipsam ingredi Ecclesiam extra tempus divinorum Officiorum, ut ibi preces fundant privatum; nam tunc non ingredierentur formaliter, ut aiunt, et cum effectu¹.

§ II. — De nonnullis interdictis latæ sententiæ².

133. Interdicta personalia generalia. — 1. In dantes causam interdicto locali, licet sit universitas (c. *si sentent. de sent. excomm.* in 6); — 2. in Capitulum, quod, Sede vacante, dimissorias litteras concedit infra annum non arctatis (*Trid. sess. 7, c. x*); — 3. in universitatem et Capitulum, quod appellat a sententiis Pontificis ad futurum Concilium (*Bulla Cœnæ*): reservatum est; — 4. in universitatem permittentem usurarii conducere domum in suis terris ad fœnum exercendum (c. *usurar. de usur.* c. vi); — 5. in universitatem, quæ concedit repræalias in Ecclesiasticos, si concessionem non revocet intra mensem (c. *unico de inj.* in 6).

Interdicta personalia specialia. — 1. In recipientem de manu laici Episcopatum vel aliam dignitatem. Item in dantem (c. *si quis* 16, q. vii): ab ingressu Ecclesiæ; — 2. in violantes interdictum generale locale (c. *Episc. de priv.* in 6): ab ingressu Ecclesiæ; — 3. in conferentes Ordines simoniace (ita *Sixtus V*): ab ingressu Ecclesiæ, et reservatum est; — 4. in Episcopos aliosque Prælatos recipientes beneficia in confidentiam (*Pius V*): reservatum est; — 5. in Prælatos

¹ Cap. *Is cui x, de sent. excomm.*, in 6.

² V. *Operum Moralium* t. III, Episcopi Martini Bonacinae, ubi accurate auctor disserit de censuris omnibus in particulari, easque fuse explicat. In *Theologia* autem Edmundi Voit censorum collectio habetur alphabetico ordine disposita. — Non disputamus hoc loco neque de *Irregularitate*, neque de *Cessatione a divinis*, neque de *Depositione* et *Degradatione*. Quæ quidem censuræ proprie non sunt, sed potius quedam poenarum aut inhabilitatum species. Erit de hisce tractatu *De Ordine*.

scholia edentes in Concilium Tridentinum (*Pius V*): ab ingressu Ecclesiæ.

Interdicta localia. — In territorium et loca illius, qui injuriose aut temere Episcopum percutit aut rapit, vel hoc fieri mandat (*Clem. I de pœn.*); — 2. in regna, terras, loca eorum, qui impedire præsumunt Legatum seu Nuntium Pontificium, ne sibi subjectas terras ingrediatur (*Extr. super gentes de cons.*); — 3. in locum, in quo scienter sepultus fuit hæreticus, aut ejus sautor (c. *Quicunq. de hær.* in 6); — 4. in civitatem, quæ insequentibus hostiliter Cardinales auxilium præbet vel delinquentes non punit intra mensem (c. *Felic. de pœn.* in 6).

ADNOTATIONES AD SEQUENTIAM TRACTATUS QUARTI

(A) Page 4.

134. *Quotupliciter ex vanæ gloriæ cupiditate peccari potest?*
S. Thomas docet vana gloria peccari directe et indirecte (2, 2, q. 132, a. 3):

1. Directe peccatur tam verbis, quam factis. *Verbis* dum quis inordinate de se ipso prædicat, quod laudem et gloriam sibi comparet. Hæc dicitur jactantia, et est mortalis, si cedat in grave proximi damnum; aut in gravem Supremi Numinis injuriam, aut sit de rebus graviter malis; nam approbatio operis eamdem cum illo speciem induit. *Factis* vero, dum quis agit res novas et peregrinas ad laudem sibi comparandam: et dicitur *inventio novitatum*, quæ si ad mores corrumpendos confert, erit mortalis; securus, si in nullius damnum vergat, erit tantum venialis. Ad hanc refertur *hypocrisis*, qua nempe quis simulat sanctitatem quam non habet, aut majorem quam habet. Quod erit saltem veniale, cum sit mendacium facti. Erit autem peccatum mortale, si eidem conjugatur *vel* contemptus virtutis, *vel* grave proximi damnum, *vel* si ad finem graviter malum dirigatur: ut si quis, v. g., sanctitatem simulet ad proximum in re gravi decipiendum, *vel* ad beneficium acquirendum, etc. (*Vid. Staf., § 109.*) Hinc versus:

Si jactes tua facta; velis novus esse videri.

2. Indirecte peccatur, dum quis alteri non vult nec esse, nec inferior videri. Huc spectant: — 1. *pertinacia intellectus*, qua quis mordicus adhaeret propriæ opinioni. Et erit mortal is, vel si oppugnetur veritas magni momenti, vel si grave proximo damnum obveniat, ut si medicus, v. g., cum gravi ægroti periculo firmus maneat, atque immobilis in sententia propria; — 2. *discordia voluntatis*, nempe voluntat contrarietas in rebus illis præsertim, in quibus oportet nos esse concordes. Hæc licet sit venialis ex levitate materiae, ex genere tamen suo est mortal is, quia directe opponitur charitati, cuius defectus a regno Dei excludit. *Diximus voluntatis*; nam adhuc charitas subsistit in discordia intellectus, sive in discrepantia opinionum, quarum usus licet, ut fuit dissensio inter Paulum et Barnabam (Act. 5); *nam concordia, quæ est charitatis effectus, est unio voluntatum, non unio opinionum* (*Angelicus*, 2, 2, q. 37, a. 1).

3. *Contentio verborum*, impugnatio nempe veritatis cum altercatione verborum. Hæc pariter mortal is erit aut venialis, prout grave aut leve Dei honori et bono proximi damnum infertur; — 4. *inobedientia*, qua quis nempe ex contemptu exequi recusat illud, quod ex præcepto debet. Unde versus:

*Durities mentis, cordis discordia, et oris
Jurgia; mandatis nolle subesse probis.*

De hac habet D. Bernardus in Ps. xc: *Ambitio est malum subtile, secretum virus, dolis artifex, virtutum ærugo, excæcatrix cordium, ex remediis morbos creans, generans ex medicina languores.* Cujus quidem ex D. Chrysostomo (Hom. in Matth. xv) *ratio est quia omne malum a malo nascitur; vana autem gloria de bono procedit; et ideo non extinguitur per bonum, sed magis nutritur.* Ex quo patet in extirpando hoc vitio quanta sollicitudine opus sit. V. Li-guori, *Op. Mor.*, I. V, n. 66. — Item Descuret, *la Médecine des passions*; art. *orgueil et ambition*, ubi plura exempla ponit. Non tamen omnia quæ habentur in hoc libro probamus.

(B) Page 40.

135. *Quoad luxuriæ materiam, quædam notanda specialius pro praxi, ac recto Confessoriorum regimine.*

1. *Quoad pollutionem*; nullum vitium est tam forsitan emendatu difficultius et tam noxiun sub omni respectu juvenibus et præsertim masculis, quam habitus se polluendi. Etenim prava hac consuetudine deprehensi obdurantur, hebetantur, virtutes fastidiunt, Religionem